

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת

מיכל מרים וולדיגר
משה סולומון
לימור סון הר מלך
מיכאל מרדכי ביטון
יסמין פרידמן
ירון לוי
טטיאנה מזרסקי
יונתן מישרקי
חווה אתי עטייה
קטי קטרין שטרית
צגה מלקו
אלי דלל
גלית דיסטל אטבריאן
שלום דנינו
ניסים ואטורי

5569/25/פ

הצעת חוק טיפול בחולי נפש (תיקון – קביעת מועד למתן חוות דעת פסיכיאטרית), התשפ"ה–2025

תיקון סעיף 15 .1 בחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א–1991¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 15(ג), האמור בו יסומן כפסקה (1) ואחריה יבוא :

"(2) חוות דעת פסיכיאטרית כאמור בפסקה (1), תוגש לבית המשפט בתוך שבוע מהמועד שבו ציווה בית המשפט כי הנאשם יובא לבדיקה פסיכיאטרית כאמור באותה פסקה."

תיקון סעיף 16 .2 בסעיף 16(ב) לחוק העיקרי, האמור בו יסומן כפסקה (1) ואחריה יבוא :

"(2) חוות דעת פסיכיאטרית כאמור בפסקה (1), תוגש לבית המשפט בתוך שבוע מהמועד שבו ציווה בית המשפט כי העצור יובא לבדיקה פסיכיאטרית כאמור באותה פסקה."

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 58.

דברי הסבר

חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן – החוק), קובע, בין היתר, הוראות לעניין אשפוז חולי נפש והטיפול בהם. בסעיף 15 לחוק נקבעו הוראות לעניין אשפוז או טיפול מרפאתי של נאשם על פי צו בית משפט. על פי סעיף זה, אם בית המשפט סבור כי נאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה במחלת נפש, הוא רשאי לצוות שהנאשם יאושפז בבית חולים או יקבל טיפול מרפאתי. לעניין זה נקבע כי בית המשפט לא ייתן צו כאמור אלא לאחר קבלת חוות דעת פסיכיאטרית. הוראות דומות נקבעו בסעיף 16 לחוק לגבי אשפוז עצור. ואולם, החוק הקיים אינו קוצב זמן למתן חוות דעת כזו, ובפועל רבים המקרים שבהם ניתנת חוות דעת פסיכיאטרית לאחר זמן רב כך שהיא אינה רלוונטית להליך הפלילי המתקיים או שבשל אי-ניתנתה מוארך המעצר, במקום לטפל בנאשם הזקוק לטיפול במסגרת מתאימה. במקרים אחרים אף לא ניתנת חוות דעת כלל, בניגוד לחוק.

מצב זה פוגע קשות במתמודדי הנפש ובהליך הפלילי. חוות הדעת קריטית לקבלת החלטות מושכלות, והמשך ההליך ללא חוות דעת מוביל להחלטות שגויות ולפגיעה בזכויות מתמודד הנפש, העצור או הנאשם. לפיכך, מוצע לקבוע כי על הפסיכיאטר המחוזי להגיש לבית המשפט חוות דעת בתוך שבוע ימים מהיום שבו ציווה בית המשפט כי הנאשם יובא לבדיקה פסיכיאטרית.

התיקון המוצע נועד להבטיח את ההגנה על זכויותיהם של מתמודדי נפש, הנמצאים בשולי החברה וזקוקים להגנה מיוחדת במעצר או בהעמדה לדין ולהבטיח כי ההליך המשפטי המתקיים בעניינם יתבסס על מידע רלוונטי ועדכני.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ג' באדר התשפ"ה (03.03.2025)